

ROLUL DISCREPANȚELOR EU-LUI ASUPRA RELAȚIILOR INTERPERSONALE LA VÂRSTA ADOLESCENȚEI

ARGUMENT	5
CAPITOLUL I. Relația de prietenie	7
1. Prietenia și atracția interpersonală	7
A. Nevoia de afiliere	7
B. Factorii atracției interpersonale.....	8
2. Dezvoltarea psihosocială.....	12
3. Prietenia, relație interpersonal	13
4. Bazele unei prietenii	15
5. Nevoia de prietenie la vârsta adolescenței	16
6. Trăsături de personalitate valorizate	18
7. Singurătatea la adolescenți	23
8. Prietenia, factor terapeutic	25
9. Modalități de a intensifica prietenia	27
CAPITOLUL II. Empatia	28
1. Delimitări conceptuale	28
2. Funcțiile empatiei	30
3. Mecanismul psihologic al empatiei	33
4. Măsurarea empatiei	38
5. Empatia ca trăsătură de personalitate	45
6. Empatia și cunoașterea interpersonală	50
7. Antrenamentul empatic	53
CAPITOLUL III. Auto-dezvăluirea	55
1. Definirea conceptului	55
2. Auto-dezvăluirea, formă a comunicării	55
3. Relația auto-dezvăluire – discuție zilnică	58
4. Cunoașterea semnificațiilor celuilalt în cadrul auto-dezvăluirii	60
5. Măsurarea auto-dezvăluirii	61

6. Parametrii auto-dezvăluirii	63
7. Factorii personali ai auto-dezvăluirii	64
A. Influența apartenenței sexuale	64
B. Apartenența culturală	67
C. Structura familială	68
8. Auto-dezvăluirea în cadrul relațiilor interpersonale	69
A. Auto-dezvăluirea și intimitatea	69
B. Teoria penetrării sociale	70
C. Atractivitatea și reciprocitatea	73
D. Aprobarea socială	75
9. Riscurile auto-dezvăluirii	75
CAPITOLUL IV. Frăția	77
1. Personalitatea primului născut	77
2. Personalitatea fratelui mai mic	78
3. Copilul unic.....	79
4. Rivalitatea între frați	80
5. Rolul socializator al fratriei	81
6. Rolul solidarității fraterne în reușita școlară și socială	83
CAPITOLUL V. Sinele	84
1. Delimitări conceptuale.....	84
2. Aspectele viitoare ale eului.....	87
A. Teoria eurilor posibile.....	87
B. Teoria discrepanțelor de sine.....	88
3. Acceptarea de sine.....	91
BIBLIOGRAFIE.....	95

1. Prietenia și atracția interpersonală

A. Nevoia de afiliere

Termenul de atracție se referă la o stare motivațională: dorința de a interacționa, de a avea relații pozitive cu o anumită persoană. Ea este determinată de nevoia de afiliere. Factorii atracției interpersonale funcționează pe fundalul trăsăturii și atașamentului înnăscut față de alte persoane. Oamenii sunt ființe sociale, deci am putea spune că prin însăși natura lor sunt programați pentru afiliere.

Față de atașamentul infantil, la tineri și adulți apar anumite diferențe specifice. La aceste vârste intervin, mai ales, reciprocitatea și conștiința. Pe de altă parte, atașamentul este doar una din modalitățile de manifestare a nevoii de afiliere. Psihologii sociali consideră că sunt 4 motive bazate care susțin tendința de afiliere și interacțiunile cu alții:

a. *compararea socială*, stabilirea contactului cu ceilalți presupune observarea modului lor de a reacționa, sesizarea principalelor trăsături de personalitate, reducându-se astfel incertitudinea propriilor stări;

b. *stimularea pozitivă*, interacțiunile cu ceilalți, întâlnirile de grup și diadice liber alese constituind acțiuni plăcute și interesante.

c. *suportul emoțional*, încurajările primite în cazul unor evenimente negative;

d. *căutarea atenției*, care intervine atunci când individul conștientizează faptul că ceilalți îl vor admira.

Comportamentele concrete de interacțiune și afiliere se regăsesc la intersecția dintre dispoziția înnăscută, modelele asimilate prin socializare (stiluri de atașament, competente de comunicare și interacțiune socială, respectiv inteligență socială) și factori situaționali externi.

B. Factorii atracției interpersonale

Factorii care asigură atracția interpersonală sunt: proximitatea, similaritatea, nevoia de complementaritate și reciprocitatea.

1) Proximitatea

Proximitatea se referă la apropierea în spațiu a partenerilor. Sociologii au constatat că majoritatea prieteniiilor și căsătoriilor leagă vecini, colegi de serviciu sau colegi de clasă. În psihologia socială sunt propuse trei explicații pentru efectele proximității:

a. *accesibilitatea*: se referă la “distanța funcțională”, la frecvența interacțiunilor. Într-un studiu al lui Th. Newcomb din 1961 (apud Șt. Boncu – note de curs) studenții unui colegiu american au fost repartizați aleator în camere de doi. S-a constatat că studenții care împărțeau aceeași cameră au devenit apropiați. Frecvența mare a interacțiunilor le-a permis să-și descopere trăsăturile și atitudinile similare, să se perceapă ca o unitatea socială.

b. *anticiparea interacțiunii*: În studiul realizat de Berscheid, Graziano, Monson și Dermer (apud Șt. Boncu – note de curs) subiecților de sex masculin li se cere să urmărească o înregistrare cu o fată despre care li se spunea că urmează să îi întâlnească. Unui alt grup de subiecți ce urmăreau același fragment i se spunea că nu va întâlni niciodată persoana din film. Subiecții din primul grup erau atrași într-o măsură mai mare de

fata filmată. S-a demonstrat, de asemenea, că simpla anticipare a interacțiunii ne face să-l percepem pe celălalt ca fiind simpatic și compatibil, sporindu-ne șansele de a întreține o relație recompensatoare. Acest fenomen are o valoare adaptivă. Fiecare persoană intră în relație cu parteneri pe care nu i-a ales ea însăși dar cu care are nevoie să interacționeze: colegii de clasă, profesorii, colegii de birou. Simpatia arătată acestora ameliorează relațiile cu ei, contribuind astfel la resimțirea de către individ a unei stări de satisfacție generată.

c. *simpla expunere*: În mod obișnuit considerăm că expunerea repetată la un obiect ne plictisește și ne face în cele din urmă să-l detestăm. Astăzi există peste 200 de experimente care dovedesc proprietatea simplei expuneri de a amplifica atracția. S-a demonstrat că avem tendința de a-i simpatiza mai mult pe cei ce ne sunt familiari. Într-un experiment incitant, Mita, Dermer și Knight (apud Șt Boncu – note de curs) au fotografiat studenți de la o universitate americană (fotografie - bust) și au prezentat apoi fiecăruia propria fotografie, precum și imaginea în oglindă a ei. Întrebate ce imagine le place mai mult, majoritatea tinerelor au indicat imaginea în oglindă, cea pe care se obișnuiseră să o vadă. Pe de altă parte, prietenele apropiate ale fetelor au preferat imaginea fotografică normală – cea cu care erau expuse frecvent.

2) Similaritatea (“*Cine se aseamănă se adună*”)

În cazul relațiilor interpersonale se are în vedere similaritatea psihologică și cea a sistemelor valorico-atitudinale și a trăsăturilor de personalitate. Cercetarea de teren a lui D. Byrne (apud Șt. Boncu – note de curs) pune în evidență acest lucru. Subiecții, studenți în anul I la University of Michigan, au completat mai multe chestionare privitoare la atitudinile și